

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Naši veliki uspehi proti Italiji.

Položaj.

Osrednje države so že ponovno izjavile vsemu svetu, da so na podlagi sedanjega stanja na bojiščih pripravljene govoriti o miru. Toda Francija, Rusija in pred vsem Anglija so to pripravljenost se vsakokrat bolj ali manj neprijazno odbile. Se zadnji teden, dne 25. maja, se je angleški zunanji minister Grey v seji poslanske zbornice izrazil, da se sedaj ni čas, govoriti o miru, ampak treba se je na morju in na suhem dalje oboroževati, da tako četverosporzum dobojuje vojno do točke, ki se ni dosežena, ki pa mu bo omogočila, da se uresniči varen in trajen mir. Francoski ministrski predsednik Briand se je istotako izjavil proti miru ter rekel: „Kaj porečejo bodoči rodovi, ako zamudimo priliko, ustvariti Franciji trajen in trden mir!“ Rusija sicer zadnji čas molči, a vendar še ni dolgo, da smo iz ruske dume slišali slšno ubrane glasove.

Velik preobrat glede naziranja o miru se je izvršil v Severni Ameriki. Tam se pripravljajo na volitve za predsednika severnoameriške ljudovlade. Sedanjí predsednik Wilson bi bil zopet rad izvoljen. In tudi njegova stranka bi bila z Wilsonovo izvolitvijo zadovoljna. Najprej se je mislil Wilson priporočiti za izvolitev s tem, da bi začel vojsko z Nemčijo zaradi bojevanja podmorskih čolnov. Toda Nemčija se mu je znala vsakokrat pravočasno ogniti ter je poravnala nastale spore s Severno Ameriko mirnim potom. In vsled tega je Wilson sedaj ubral drugo pot. Ugléd in priljubljenost med severnoameriškim ljudstvom si hoče pridobiti z delovanjem za mir. Dne 20. maja je Wilson govoril v mestu Charlotte, kjer je med drugim rekel, da je prišel sedaj za Severnoameriške Združene države čas, da ponudijo vojskujočim se državam svojo pomoč v dosegu miru.

Ta preobrat v Wilsonovi politiki pomeni na vsak način velik korak bližje do mira. Toda krivo bi bilo, udati se prehitremu in prevelikemu pričakovanju. Wilson je dosedaj z ozirom na pretežno večino angleškega prebivalstva v Severni Ameriki delal četverosporzum prijazno politiko. Za to smo lahko zagotovljeni, da tudi odsedaj ne bo nastopal proti četverosporzumu. Njegova izjava pomeni le toliko, da od-

sedaj mirovnim prizadevanjem ne bo delal več ovir, in to je že velika pridobitev.

Največji in najmarljivejši širitelj mirovne misli je in ostane sedanjí sv. Oče Benedikt XV. Nobene prilike ne zamudi, da bi vojskujočih se narodov ne vabil k miru in sporazumljenju. Njegove besede si bodo gotovo polagoma našle globokejšo in globokejšo pot tudi v srca četverosporzumovih narodov. Zvesto ob strani stoji papežu španski kralj Alfonz, ki varuje strogo nepristranost in je zelo vnet za mirovna prizadevanja papeževa. Tudi Švica je strogo nepristranska in si želi miru v Evropi, toda ker je majhna, njena beseda ne pride tako v veljavo. Vse druge, tudi nepristranske države, so vendar le več ali manj nagnjene na stran ene ali druge vojskujoče skupine in vsled tega v mirovnem vprašanju ne pridejo v poštev.

Mogočen nagib za mirovno pripravljenost bo dal četverosporzumu gotovo tudi naš najnovejši sunek proti Italiji. Pokazal bo sovražnikom, da smo še dovolj močni tudi za velika vojaška podjetja, in da nismo izčrpani in izstrašani, kakor je želja naših sovražnikov.

Položaj torej za nas ni neugoden, toda treba je biti vedno na straži in vstrajati, da sovražnik spozna našo nepremagljivost in uvidi, da si tudi z nadaljevanjem vojske ne more pridobiti nobenih uspehov več.

Svarilo.

Kmečki ljudje se nam pritožujejo, da prihajajo na deželo vsakojaki ljudje in kar meni nič tebi nič zahtevajo od posestnic ali posestnikov, da jim mora jo prodati zabelo in druge jestvine. Iz St. Jurija ob Pesnici se nam poroča, da je došel tam k nekemu revnejšemu posestniku nedavno vojaško oblečeni človek, ki je zahteval, da mu mora posestnik izročiti večjo množino svinjske zabele. Posestnik je izjavil, da ima še za svojo družino skoro premalo zabele, a ves izgovor ni nič izdal, dati je moral 10 kg masti od svoje borne zaloge. Dotični vojaško oblečeni človek je sicer zabelo plačal, a ubogi kočar bo moral pri težkem delu s svojo družino jesti slabozabeljeno hrano. Kupec je pomolil posestniku neke papirje, iz katerih

bi baje bilo razvidno, da se mu mora zahtevana množina zabele izročiti. (Posestnik se ni prepričal, ali je bila vojakova izkaznica res pravilna.) Vpraša se nas, ali je tako rekviriranje dovoljeno. Ker se taki slučajji menda tudi drugod pripetijo, opozarjamo naše ljudi, da zakon o vojnih dajatah pod gotovimi pogoji dovoljuje vojaštvu rekviriranje potrebnih živil, a edino potom občin. Dosedaj pa še v naših krajih rekviriranje zabele ni bilo odrejeno. Kolikor nam je znano, še vojaštvo naših garnizij nima naročila, da bi moralo rekvirirati zabelo pri posameznikih. Torej nihče ne more siliti, da bi mu posamezni posestnik moral oddati kaj masti, posebno pa ne tedaj, ako mu iste še za lastno potrebo primanjkuje. Ako pride k hiši tak človek in hoče s silo dobiti zabele, pozovi ga najprvo, naj se izkaže z uradno izkaznico, da ima pravico rekvirirati zabelo. Ker pa se take izkaznice še dosedaj na Slovenskem Stajertu ne izdajo, je najboljšo, da takega človeka takoj popelješ k županu ali k žandarmeriji ter poskrbiš, da se ga prime. Mnogokrat se namreč pripeti, da osebe v vojaški sukni hočejo izrabiti sedanje stanje v svoje zasebne koristi. Ti seveda ne smeš rabiti sile proti dotičniku, a pravico imaš, da zahtevaš od njega, od kod ima pooblastilo in da je župan navzoč. Naše ljudstvo, ki itak doprinaša v sedanjem času velike žrtve na oltar domovine, ni za to tukaj, da bi se še naj vsled nedovoljenega in nezakonitega nastopa bolj razburjalo.

Vojaške oblasti in vlada navadno ostro nastopajo zoper ljudi, ki na nasilni način hočejo priti do gotovega blaga. Tako je n. pr. tržaško cesarsko namestništvo izdalo te dni sledeči umestni odlok: „V zadnjem času se množe slučajji nedovoljenega nastopanja oseb v vojaški uniformi, ki skušajo na ta način slepariti (z dozdavnimi revizicijami, zbiranjem vojnih kovin itd.). Da se te osebe zaslede, je dolžnost vsakogar, da v sumljivih slučajjih takoj opozori vojaško ali pa policijsko stražo na take ljudi.“

Opozarjamo naše ljudi, da se ne dajo preplasi in naj napravim osebam, ki z nedovoljenimi revizicijami po nepotrebnem razburjajo ljudi, nastopajo sicer mirno, a poskrbijo, da se jih takoj kaznuje.

Zakon o vojnih dajatah z dne 26. dec. 1912, drž. zak. šte. 236, določa glede vojnih dajatev: (§

LISTER.

Na solnce!

Ne le na vojski, tudi doma je vedno več bolnikov. Odkar imamo tako razvito kulturo, da si hoče vsak kar le mogoče veliko privoščiti, imamo veliko več bolnikov, ker rod očito peša. Ko so ljudje po domače živeli, so bili čvrsti in zdravi. Zdaj je jako malo ljudi, zlasti malo žensk, docela zdravih. Vse polno je bolnikov po bolnišnicah. Zdravniki komaj vse preiščejo, za zdravila se izmeče tisoče in tisoče. Danes torej ne bom pisal o kupčiji in gospodarstvu, temveč o najcenejšem zdravilu, ki pri pametni rabi lahko pomaga več kot mnogo zdravil in je vsakemu zastoj na razpolago. To zdravilo je solnčna svetloba in gorkota.

Marsikdo je že opazil, da zdravniki sami za se prav malo zdravil porabijo. Dosti jih je pa, ki se radi solnčijo v raznih boleznih, ker so spoznali, da solnce preganja bolezni in pospešuje zdravje. Zdaj se je izkazalo, da rane najhitreje in najboljšo zdravilo uprav solnce. Priobčujemo o tem spis zdravnika dr. Throsenharta v Freiburgu. Ta znani zdravnik piše sledeče:

Dr. Vilibald Gebhard se je peljal s kolesom in nevarno padel. Težko se je ranil, veliki kosi kože so se odtrgali. Bil je lep poletni dan. Dvignil je ranjeno roko, da je solnce nanje sijalo. Iz rane je prilezla neka prozorna, lepljiva tekočina, ki je vso rano

dobro pokrila. V par dneh je bila rana popolnoma ozdravljena.

Zdravljenje s solncem so vpeljali najboljši zdravniki za rane tako-le: Solnce mora sijati na rano na prostem ali pri odprtem oknu. Če je okno zaprto, nima solnce čiste moči, ker steklo solnčne žarke preveč popije. Kadar solnce ne sije, naj se rana zaveže s suho lalko obvezo. Začetka je treba večkrat in za daljši čas solnčne svetlobe. Ko se napravi krasta ali naredi nova koža, potem pa manj. Dr. Birul pravi, da se v par solnčnih dneh rane in tvorijo boljše pozdravijo s solnčnimi žarki, kakor so se z vsemi mazili in velikim trudom poprej. Dr. Vilje piše, da se s solnčnimi žarki rana najbolj zavaruje zoper zastrupljenje, da je solnce najboljšo antiseptično sredstvo, ker se z njimi porabijo vse snovi, katere ima telo, samo zoper bolezni na razpolago.

Se močno gnojne težke rane se pri solnčni svetlobi čudno hitro in dobro ozdravijo. Najboljše dokaze za to imamo v sedanjí vojski. Profesor dr. Jesionek piše: „Poskusili smo, ranjence na mehkih delih telesa zdraviti s solnčenjem. (Mehki deli so: me-so in vsa notranjost razen kosti.) Čudili smo se, kako naglo so se izčistile težke gnojne rane. Solnčna svetloba je pomagala tudi takrat, če je bila kost ranjena ali strta. Drobec so se hitreje izločili in kosti so se poprej sprijele, kakor se to godi pri drugem zdravljenju.“

Profesor Escherich pravi, da se že na rani poznava, če je prejšnji dan solnce sijalo. Tako ugoden je učinek. Deli, ki jih solnce obsije, postanejo rudeči. Pri nas smo se poprej vedno bali, da to povzroči potem zastrupljenje. Zdaj so zdravniki dokazali, da je

ravno ta pritisk krvi za zdravje najboljši. Če je v rani gnoj, ga solnčni žarki sušijo. Rana postane suha in je kmalu dobra. Zlasti pri hudih opeklinah se je solnčna svetloba prav dobro izkazala.

Profesor dr. Jäger je zdravil na solncu svoje hude krčne žile na nogah. Več tednov se je solnčil v samih opankah na solncu. Krčne žile so izginile; le tam, kjer je imel opanke privezane, so še ostale. Ko je še opanke pustil, so solnčni žarki še te zadnje ostanke obsijali, so izginili še ti sledovi bolezni. To dokazuje s popolno gotovostjo, da ne upliva solnčni žarki le na rane in kožo, ampak tudi globoko v telesu na notranje dele. Saj vemo, da solnce uničuje bakterije raznih nalezljivih bolezni. Si kupil prešiče, pa ne veš, če so zdravi. Pusti jih par dni zunaj na solncu, boš videl, da bo gotovo boljše.

V Lejsinu ob Genfskem jezeru zdravijo jetične otroke s solnčnimi žarki. Tako zdravilišče bi prav lahko napravili pri zadnji kmečki hiši. Opomnim le mimogrede, da je vedno več teh naravnih zdravilišč po svetu in tudi pri nas. V to bolnico v Lejsinu so zanesli koze. Otroci, ki so bili obvezani radi drugih bolezni na kakem delu telesa, so dobili koze pod obvezo. Od onih, ki niso bili prav nič obvezani, temveč jih je vedno solnce obsevalo, so ostali vsi popolnoma zdravi.

Dr. Giuseppe je poizkusil s solnčnimi žarki tudi zdraviti udne bolezni in vnetja na sklepih. Vsak dan so bili bolniki po več ur na solncu. Vnetje in otekline sta počasi izginili, udje so dobili nazaj prejšnjo prožnost in moč.

Neki zdravnik je dobil raka v ušesu. Odložil se je za operacijo. Poprej je pa šel k Genfskem jezeru,